

Universul de Crăciun

DIVINA MATERNITATE

„Universul Literar“ urează iubitorilor săi cititori sărbători fericite și viață îmbelșugată.

CEA MAI TRISTĂ ZI A ANULUI

— Scrisă în noaptea de Crăciun a anului 1902 —

de CARMEN SYLVA

Mi s'a spus de atâtea ori „Crăciun vesel“ și s'a căutat așa de amabil să mi-l înfrumusețeze și să mi-l impodobască chiar cu turte de Crăciun, în cât fiecare clipă îmi storcea lacrimă din ochi și mă face în sfârșit a vă istorisi serile mele de Crăciun.

Nu așa ușor se va isbui să se înrudească o principesă orientală cu ginta latină, pe al cărei plac, soarta puse ceva, și totuși rămâne fiica. Fiului și fiul sălbaticilor Alpi, până în cele mai adânci fibre ale inimii.

Vine o zi pe an, care lasă urme de suferință în viața întreagă, din cauza împrejurărilor ce-o împiedică să fie îmbucurătoare.

Prima seară de Crăciun pe care singurătatea mi-a petrecut-o aici, era de sigur tare pesomoră. Domniș din anturajul său îl puse într-o odăe portretul mamei sale, conducându-l acolo în momentul soarelui din Sigmaringen. Când își îndreptă privirea spre figura dragă și duiosă a mamei sale, care în același an trebuia să-l lase să plece departe, într-o țară străină, necunoscută încă, după ce celalt fiu viteaz primii trei răni în lupta de la Königsraetz și murit în brațele ei, și roie de lacrimi curgeau pe obrazul singuraticului fiu. Trecu abia câțiva ani de când sora lui iubită și respectată ca o sfântă în Düsseldorf și Lisabona, muri în Portugalia la vârsta de 21 ani după o boală numai de trei zile, fără să-și mai revadă țara pe care și-o părăsise cu dorința de a se dăruir nouei sale țări și soțului ei. Și bărbatul necunoscut care-și văzu pentru prima oară soția la nuntă, numai putu trăi fără să o vadă, iar când tifosul îl cuprinsese, zise: „Mulțumită lui Dumnezeu, în sfârșit mă voi duce la Stefania mea!“

Toate acestea erau scrise pe trăsăturile nobile ale mamei lui iubite, care acum îl privea în camera lui singuratică, cu un devotament pașnic, pe care îl păstră până la cea mai înaintată vârstă.

Aceasta-i fu prima lui noapte de Crăciun.

Trei ani după aceea, ne serbăm prima seară de Crăciun, aducându-l în odaie un pomușor micuț, iar sub pomușor se afla un leagănaș, atât de omicruț cât putui găsi, iar eu tremuram în fiecare clipă, că poate m'am înșelat și am adus micuțul leagănaș prea de vreme.

A doua seară de Crăciun fu foarte neliniștită din cauza unei crize ministeriale, și abia ne puturăm înveseli cu pomul, căci lumânările lui aproape arse până ce Regele putu să vie o clipă în odaia noastră, iar copilul era prea mic ca să poată arăta altceva, decât mirarea lui. Totuși se înveseli, căci lupta se sfârșise. Seda-nul căzu, un copil era aici, deși nu-i era fiu; însă putea să-i vie mulți fii încă și chiar fiice. Așa-mi spusese medicul, și-mi vorbi de opt sau nouă

și-surase când văzu că nu sunt mulțumită de atâtea copii.

A treia seară de Crăciun fu foarte neliniștită, din cauza împrejurărilor ce făcu astfel că aproape mă pregătit să părăsesc țara; lumânările arse aproape de tot și copilul fu apucat de spasmeuri din cauza frigului ce-l-o produsese o gănganie ce cânta proteste pe leagăn. Dacă speram să petrec în camera aceea atât de frumos, totuși nu am reușit, căci copilul se făcuse așa de mare și devenise așa de interesant și singura noastră bucurie-era o viață tristă și întunecoasă. Așa-a fost scarta.

Singura seara patra fu splendidă. Ea fu în anul 1873 când pentru prima oară îmi revăzui patria, unde îmi arăta copila-mi draguță și despre care toți vorbeau că e frumoasă ca o zână.

Măru mă întreba: „Asta e Regina, mamă?“ Nu pot povesti multe despre ea; abia trecură 30 de ani, încă prea de vreme a vă spune ceva. Redădei șoptele dulci ale copilului, în precămintarea „Războiului Dâmbovită“, care eșeau ca niște fragmente de versuri din gurița ei; iar eu adesea ziceam: „Singura mea poezie frumoasă, e copilul meu!“

Nu mai să-și facă cineva o idee de o adevărată seară de Crăciun, petrecută cu oaspeții mulți, băieți, fete din orășel și copii găsiți care jucau jocuri „focbeliane“. Intre toți aceștia, mica zână parcă avea aripă în acea seară, ca și cum nici n'ar fi atins pământul. I s'a dăruit un căruțor, iar ceilalți copii o trăgeau în ei prin coridor. Fu o adevărată călătorie a unei zâne.

Acea seară îmi lumina întreaga mea viață, căci ea fu cea din urmă. De atunci totul deveni pentru mine întunecat, întunecat, întunecat!

Ne era foarte greu la început, căci Crăciunul și celelate sărbători vin totdeauna cu 12 zile mai târziu decât în Occident; de aceea, nici odată nu ne-am gândit că vom sărbători în același timp cu iubiiții noștri, ei numai atunci când celelalte seri de Crăciun erau aproape uitate. Iată că sosi și prima seară întunecată a sărbătorilor de Crăciun ale anului 1874. Ne hotărâsem să le serbăm cât mai simplu, căci voiam să ne gândim și la germanii cei bravi, căci pe acolo nu sosi încă Crăciunul. Voiam să-l serbăm cât mai liniștit. Lăsați pe Rege la treburile lui iar eu mă așezai în fața biuroului meu și scrise-i neîntrerupt cinci poezii, din care, parte apărău în „Regina mea“: „Pentru o ochiadă frumoasă“, „Nu-ți fie frică să vorbești de copil“, „O noapte de Crăciun“, „Ingerilor de Crăciun“, „Imă pare că lumea ar fi a mea!“

* Originalul scris în limba germană și tradus în limba esperantă cu permisiunea Augustei noastre suverane, prin intermediul Societății Esperantiste Române, de Prezenti Levy, orb.

De atunci urmară una după alta seri întunecoase ale Crăciunului. Pentru cine le-am face mai luctuoare? Ea plecase, și alt copil nu mai venise! Ea nu voi să ne trimită pe altul în loc, de teamă că ne-am consola! Ah! Ea ne-ar fi putut trimite chiar și o duzină, căci pierderea ei părea pentru veșnicie o durere îngrijitoare, și nădădată nu s'ar putea vindeca rana, veșnic sângerândă! Cum ar putea fi alt fel, când cineva a avut numai un singur copil și altul nu mai vine?

Și de aceea acumă via una după alta seri întunecoase de Crăciun. Nici odată nu le-am scris scumpulor noștri că nu mai serbăm Crăciunul, pentru a nu le măhni inimile pe când ei serbează pomul de Crăciun; da, da, și noi nici chiar nu ne mai gândim a ne face iluzii de acea zi ca și cum ar fi ștersă din calendar! Era nimerit că aici nu se serba Crăciunul ci Anul Nou ca în Franța, iar darurile le împărțiau tot atunci.

Intunecoasă, întunecoasă, întunecoasă seară de Crăciun!

Nici odată nu mai putui asista la împărțirea darurilor în vreo seară sau instituție, iar oazele mă compătumeau și nu-mi pretindeau ceva peste puterea omenească.

Iar din cauza inimii rele, rămăseși multă vreme nemiscată cu durere de picioare și oate. Într'adevăr sănătatea-mi era așa de zdruncinată din cauza grozavelor dureri, din care cauză nu mai avui alți copii. Da, totdeauna speram, speram încă, dar anii treceau și fiecare rază de speranță era o nouă desamăgire, de care nici odată nu am voit să mai vorbim căci asta era suferința și rana.

S'a scris atât de mult de „viața reciprocă în cel mai înalt grad, internă pare a fi cu totul alta! Stima reciprocă, în cel mai înalt grad înțelesă în aceeași viață laborioasă, să vorbească de motivul ce paralizează toate forțele.

Prima pom de Crăciun pe care-l revăzui fu atunci când mă găseam în Segemhaus, bolnavă, neștiută, hărțită, părăsită și disprețuită și când eu scaunul pe rotile mă apropiam de orgă pentru a-mi relua locul și a cânta în timpul împărțirii darurilor ca și mai înainte. Cum îmi era când lumânările străluceau, desigur asta nu e nevoie s'o mai descriu! Din nou era iubirea care făcea să-mi vie zâmbete pe buze și care-mi închidea durerea arzătoare în adâncul inimii!

Când mă întorsei aici după trei ani, furăm invitați de alte persoane la o serbare de Crăciun, căci în lipsa mea, ne veni o mamă tânără și născu doi copii.

Când le zărir micuțele lor capete bălaie sub pom, atunci mă rugai încet: „Scumpe Doamnei! Nu mă lăsa! Nu mai poți! Ah! nu mai poți! Aceasta îmi întrece puterile mele!“

Dar Dumnezeu nu ne lasă și ne învață să zâmbim altora, când inimă lor și buzele ne tremură iar noi trebuie să ne oprim lacrimile ce ne ard pieptul. Ei bine, am învins-o și pe asta și după 12 zile mă găteam

să apar din nou ca oaspe în fața micilor copii.

Ei primiră cu multă bucurie pe bătrâna și darnica lor mătușă care desigur totdeauna le aducea lucruri superbe și le făcea surprize plăcute.

Dragălașii copii presimțeau, poate, cu câtă duiosie de mamă îi strângeam în brațe, și ce sete nestinsă era în fiecare privire, în fiecare îmbrățișare!

Nu de mult timp pe genunchii mei un copilăș grav bolnav, pe care mă adusesse o domnișoară engleză; sângele era un martir și suferența aspră mult, în cât găsi o mare consolare în „Viața fratelui meu“. Copilășul voi să mă vadă imediat și-mi aduse o fotografie a Sfintei Elisabeta, sora ei cea mai scumpă pe care mă-o dăruir.

Mămăscăta copilă găsiță, zise apoi „Că plecat că regina nu e mama mea! Ea mi-ar fi o bună mamă“.

Compu ei micuț, cu ochii somnoroși pe un obraz galben ca ceara se lăsa pe pieptul meu; și era tot așa de duiosă ca și mine! Acestei copilă îi trimisei aseară un pomuleț cu multe lucruri bune; voiți auzi în urmă ce va spune.

Așa au fost serile de Crăciun ale Carmen-Sylvei, despre care nu am voit să vorbesc în tinerețe în țara mea, căci de multe ori nu-mi lipsea tristețea.

Avusei una din acestea când tatăl și fratele meu erau pe moarte și pe pe care am descris-o în „Viața lui Otto“.

Eă mă dau cântecelor său penel mele, după plăcerea mea și în aceea îmi sunt consolarea atâtea dureri în o viață așa de grea cum e a mea!

Ei bine, toate îmi sunt la spate și cel 60 de ani pe care îi doream atât, gândindu-mă chiar de pe la vârsta de 20 ani, curând îi voi împlini.

Totdeauna mă gândeam că până la vârsta de 60 ani voi trece peste toate vijeliile și pacea cea mare, mare de tot va pătrunde în inimă-mă. Și eu nu mă descurajai. Pacea pe aici, e prea mare, prea luctuoasă, acceptându-se însă și de a trăi pentru alții, atât de mult cât trebuie să trăiască. Așa se putea întâmpla și Regelui, care nici odată nu se gândea la el și de asta el e un eroi mai mare încă decât învingerea ce-l făcu eroi la Plevna.

El rămase eroul soției sale și alor săi cu o resemnare absolută. Ne avui manie contra nimănui, căci nici odată nu-și lua nimica asupra-și. Dacă se scrie contra lui, el zice liniștit: „Aceasta e în atribuțiile mele. Dacă aș fi o persoană privată, nu s'ar simți nevoia să se scrie contra mea“. Un cuvânt mare de al lui voiesc să vi-l istorisesc:

Intr'un timp când nici un fir de păr nu-l fusese neatins, veni în camera mea și zâmbind, îmi zise: „Poate am făcut vre-o gresală, nu știu însă de ce, dar de sigur am făcut ceva, căci azi mă laudă gazetele“.

A fi lăudat o lucrul cel mai rău
și nu poți observa asta.

Trebuie să fie cineva foarte exper-
imentat și foarte priceput și să simț
ca Regele, pentru a observa imediat
aceasta.

60 de ani, ce frumoși sunți! Sunt
oamenii nerecunoscători cari nu se
ducură de vârsta asta.

Seara mea de Crăciun mă așteaptă
peste stăle și mă înveselesc de așa
ca un copil în fața unei porți în-
chise, în dosul căreia este lumină.

Seara mea de Crăciun va fi așa
de frumoasă, cum nu a mai fost nici
una pe pământ!

Mulțumită lui Dumnezeu credința
mea nu va fi nici odată stîrbită; ea
fu într'adevăr tare ca o stîncă! Ade-
sea ziceam: „Singurul în fața căruia
nu mă tem e scumpul Dumnezeu!”
Căci El mă înțelege totdeauna; căci
El m'a creat așa cum sunt și soarta
mea e așa cum este.

In românește de
Miluță Simion

PENTRU CITITORI

După cum s'a anunțat, cu înce-
pere de la numărul viitor, Uni-
versul literar se va reorganiza
cu totul.

Marele său număr de cititori din
toate treptele sociale impunându-
i un caracter popular, Universul
literar și propune a se ridica la
înălțimea unei adevărate reviste li-
terare populare, știutoare de răspun-
dere și sarcina ce și ia față de
gustul publicului.

In asemenea condițiuni, Uni-
versul literar intră în al 29-lea
an al existenței sale cu o parte re-
dacțională înouită, cu puteri nou
făgăduite de câțiva scriitori de
seamă, cu încrederea că cititorii
lui vor prețui silințele ce ne dăm
spre a le întreține și mulțumi sen-
timentul frumosului, binelui și a-
devărului, pe cari credem noi că
trebuie să se întemeieze ori-ce lite-
ratură și ori-ce artă.

SONET

(Liniste)

Sublimă pace,—liniste divină—
Limân estî sufletelor sbuciumate,
Iar gândurilor neastâmpărate
Le dai odihna dulce și senină...

Când desnădejdea 'n suflet mi s'a-
bate,
Când inima de suferințe 'i plină,
Când arde 'n sânge patima haină
Și se revoltă simțurile toate,—

De nu mă aflu nicăiri scăpare,
La tine mi 'ndrept gândul cel din
urmă:
Arată-te, și chinurile 'mă curmă!..

Tu singură mă scapi de pierzare...
— Altar îți pregătesc în suflet,—

Sublimă pace,—liniste divină!
Fetești. R. C. Paraschivescu

DATINE ȘI CREDINȚE

Când te mănâncă în paima stîngă,
să știi că ai să oî paraie; iar de va fi
dreapta, ai să dai.

In timpul celor trei zile cât stă mor-
tul în casă, rudele și cunoscuții cari
vin să-l vadă pun banii pe pieptul mor-
tului zicînd: „Măcar la vămî, săra-
cui, să aibă cu ce plăti!”

La Iordan, iați femeile paile ce se
astern sub picioarele preotului și lea-
gă cu ele pomii ca să rodească.

Când calci în spălătură (apa cu care
ai spălat cămașile) nu-i bine.

Fecioara și pruncul de Leonardo da Vinci

UN CRĂCIUN ACUM ȘAIZECI DE ANI

O fi cam vre-o 60 ani trecuți, de
când Cucoana Săftica, soția serdaru-
lui Matache de sub Mitropolie, m'a
fost luat, în lipsa părinților, la un
Crăciun, din pensionul Tabacopolu
din Jignița, a căruia clădire mai ac-
cum câțiva ani a fost rasă din fața
pământului, instituit din care a eșit
ca și din ale lui Buholtzer, Monty,
Apostolatu și Schevitz de pe vremea
aceea, mulți dintre aceia cari au
ajutat și secundat marea noastră
pleiadă de patrioți, cărora li se da-
torește făurirea României de astăzi.

Și erau aspre iernile de pe vremea
aceea, care mai fără greș începeau
dela Sft. Dumitru și abia dacă se
sfârșeau pe la Mucenici, zi în care,
dacă se putea mătura bătătura și a-
duna gunoii în mijlocul curții, i se
da foc, pentru ca noi copiii, în răseta
și chiote să sărim peste el, admirați
de bătrânii noștri cari se dedau,
dimpredună cu slugile casii la cele mai
neinovate glume, îngrădite însă
în totdeauna de rezerva și cinstea
cuvinită.

Ce-i drept, că și avea de ce se bu-
cura lumea, când era vorba să sca-
pe de cizmele cu carămăbi până peste
genunchi, de căciulile și de mai
mult decât trebuincioasele blănuri
care nu lipseau mai dela nici unii,
fie scumpe sau efitne, după putere,
dela samur până mi-te la cea de oae,
căci cu acele ierni nu era de glumit,
precum nici cu caldarămurile noas-
tre, cam de felul celorla cum vor
mai fi prin vre-un orașel ce încă nu
a ajuns la înlocuirea bolovanilor de
piatră colțorată.

Pe vremea aceea, doar boarii și cei
cu dare de mână dacă aveau privi-
legiul de a nu-și chinui picioarele prin
ajutorul trăsurilor; restul de cel pu-
țin trei pătrimi slujbași, negustori,
meseriași și muncitori erau lipsiți
de puțința de a-și scurta drumul și
odihni trupul pe socoteala timpului
în folosința înlăturării nevoilor ce
mână și frământă pe bietul om de
dimineața până seara.

Dar am cam alunecat cu vorba,
uitând aproape de Crăciunul dela C.
C. Matache, zi în care pentru întâia
dată am văzut și mâncat Halva-Tur-
cească, făcută din miere și făină de
însăși cucoana Săftica, pe care, aproa-
pe la fiecare fel de mâncare, cu care
învârfulia farfuria, pare că o aud
și acum cum își îndemna musafirii
și pe noi copiii!

— Poftim cucoană Tarsișo, poftim
C. C. Vasilache, mâncați copii, să
vă fie din belșug și cu voe bună, ca
la Crăciun.

Iar alde C. C. Matache, din capul
mesii, pe cap cu căciulița de catifea
țesută cu fir, în halat și meși, cu col-
țul șervetului băgat între gât și gu-
lerul cămașii nescrobît, croită și cusu-

tă de cucoana Săftica, abia dacă scotea
câte o vorbă după paharul băut la fie-
care fel de mâncare; până la sfârșitul
mesii când și-a dat drumul gurii
spunând că vinul este din via lui ce
o avea pe dealul Filaretului, și mai
mult ca să ajungă la vorba că cu-
coana Săftica 'i tare harnică gospo-
dină, prin aceea că de pe cele trei
pogoane ea 'i îndestulează casa cu
vin, mere, pere, nucii, gutui, stru-
guri, prune și altele multe.

Da, cam în felul acesta era și se
făcea gospodăria casii noastre, că doar
dacă și pe vremea aceea se cumpăra
jimbilă, carne și de ale băcăniei,
dela mic la mare toată chivernisea-
la casii se datora și se făcea de că-
tre gospodina ei, ceea ce înlesnea
ori cu aproape să poștească la ma-
sa lui, pe așteptate sau nu, oricâți
musafiri s'ar fi ivit, până chiar fără
vreme, de erau ospătați fără grije
și turburare din pricina belșugului
ce domnea.

Și dacă ne-am fost sculat dela
masă, am trecut într-o odăe mare,
unde era un pat lung dela un perete
până la celalt acoperit de saltele în-
velite cu macatură și de jur impre-
jur cu perne lungi umplute cu lă-
nă așa cum se mai văd încă pe la
arhondăriile sfințelor mănăstiri, pe
care într-o clipă cu toții ne urcarăm
și ne așezarăm ea să între mai întâi
Steaua și mai apoi Vicleimul după
porunca dată de C. C. Matache, drept
îndeplinire a datinei rămasă dela
moși, strămoși.

Cea dintâi s'a cântat Steaua fru-
moasă și luminoasă, dela nașterea
lui Hristos rămasă, etc. iar după
plecarea aceluia au intrat cei cu Vi-
cleimul și după ce se rânduiri care
pe unde le era locul, începu Irod a
întreba în parte pe cei trei Crai dela
răsărit cine sunt și de unde vin. Ace-
știa, unul după altul răspunseră că
vin dela răsărit după Steaua ce li
s'a ivit, că pe Hristos au aflat și că
la el s'au închinat, după care a ur-
mat jocul păpușilor în vicleim, re-
prezentând lupta dintre turci și mus-
cali—despre care se vorbea la noi pe
atunci—pe care un dibaciul moș le
juca până ce ajungea la:

Era un moș
Și-avea un cocoș,
De cânta la Moși:
Mai cântă cocoșule
Scoal' de joacă moșule
Moșule, cocoșule!

Cam astfel își petreceau bătrânii
noștri sărbătorile. Crăciunului, în
asprința strășnicelor erii de pe vre-
mea aceea, dar pline de sănătate
morală și materială din care izvora
însăși ființa victor noasre patriar-
hale, până la coprinsul celor zise de
d-rul Notnagel, adus cu mult mai
târziu de un fost giuvaergiu din ca-
lea Victoriei, Silaghy, de a căruia
prezentă aci s'a fost folosit și Beiza-
dea Mitică Ghica căruia la întrebă-

rea ce 'i a făcut-o, cum i se pare țara
românească, i-a răspuns: că „atât
timp cât chervanul, olacul, căruța și
diligenta ne vor fi mijloacele de că-
lătorie, vom rămânea cu desăvârșire
scutiți de invazia diversilor microbi
produși de frământările victor po-
poarelor din Occident.

G. A. Tacid

CRACIUN JALNIC

Ah! era nespus de frumoasă Al-
isa!... Înaltă, subțire de parcă se
frângi în mâini, cu mișcări pline de
grație, când își strângea perisorul
blond în jurul capului, credea a fi
însăși Madona cu cununa de roze
sfințite... Primăvara, de-ai fi vă-
zut-o în preajma dragelor ei flori
din grădină, ai fi socotit-o regina
lor!... Ochii plini de visări ideale,
aveau răsfrângerii din sublimetele unde
verzi ale mării; fața-i roz-albă, chiar
crinii o pizmuiau de cîndoarea-i fe-
ciorească, iar gurița cu buzișoarele
subțiri ca petalele florilor de mac,
prin zâmbetul suav lăsa să se între-
vadă un șir de mărgăritari orbitorii
de albeață.

Era frumusețea ideală, iar în
toată măreția și grația ce pu-
sesse natura în o creea, părea o floa-
re între flori, de pe urma căreia
chiar devenise cunoscută și'n ținu-
turile mărginașe. Moșierul M. Teo-
doru, stăpânul moșiei Vrăjitoarea
— tatăl Alisei — se mândrea grozav
cu ea mai ales că era și unica 'i fiică.

Mama ei, o ființă nespus de bună,
își pusese de asemenea toată ferici-
rea în fiica sa, iubind-o ca și tatăl
până la idolatrie.

Împlinise 17 ani, vârstă cînd se
produce o schimbare simțitoare în i-
nimele fecioarelor, și cînd visurile
cele mai ciudate devin sinonimul rea-
lității.

Sub astfel de impresii era Alisa
în vara acestui an, cînd veni în sat
un tânăr ofițer, frumos, fiul unui
arhitect prieten cu tatăl său.

Ofițerul, auzind și el de frumuse-
țea Alisei, se decise a trece pe la ei
spre a o vedea.

Alisa era tocmai în grădină, iar
la vederea tânărului atât de drăguț,
și care rămăsese și el locului
extaziat de gingășia ei îngerească,
involuntar își plecă capul, ne-
putînd îndura privirea scînteie-
toare a ochilor lui negri și roșind,
simți în acelaș timp în corp niște fi-
ori neînțeleși, ce o făceau să tremure
țintuită pe loc. El, firește, mai fu-
drăznoț, simțind sfiala copilei i se
adresă:

— „Drăguță domnișoară, ești bu-
nă să-mi dai o floare?... Aș fi cel
mai fericit îndeplinindu-mi dorința!”

— „Cum nu?! — zise ea recule-
gându-se din acea răjire momenta-
nă și, plecîndu-se, culuse un drăguț
crin pe care-l dete tânărului.

Acesta îl luă zâmbind ș'apoi îi
prinse cu îndrăgire în dreptul ini-
mei zicînd:

— „Și acum, domnișoară, cred că
îmi dai voe să mă prezint: „Iuliu
Soreanu”.

— „Alina Teodoru”, grăi ea ca o
sufflare întinzându-și mînuța mică
și delicată, pe care el o strînsese cu
sufflare, întinzîndu-și mînuța mică
putere.

În urmă un schimb de cuvinte ha-
nale, ș'apoi se despărțiră.

De atunci, ea nu lipsea niciodată
din grădină la ora cînd trebuia să
treacă. O schimbare simțitoare ne fă-
cuse în ființa ei... Neconținut se gân-
dea la „el” care o privea atât de în-
flăcărat cu ochii lui adînci. Ade-sea
în orele de reverie, se trezea șoptind
cu drag neînchipuit: Iuliu, Iuliu, te
iubesc!...

Acum nu mai era copilița de odi-
nioară, veselă, zglobie!... Începuse
a-și da bine seama că fazele prin
care trecea se datoresc germenului
„iubire”. Alisa și Iuliu, cînd se 'ntâl-
neau, își adănceau privirile unul în

ochii celuilalt contopindu-se într-o singură flacăra nespūsă, când graul nu mai are cuvinte...

În amurg, când umbrele serif învăluia întregă fire și când par'că din infinitul voalat cu sură perdea, cu răsfrângeri purpurii pornese soapte misterioase ale nopții purtătoare de odihnă, Alisa pornea către crâng unde o aștepta Iuliu nebun de dorul ei.

În prada visului, rămăneau mult timp strâns îmbrățișați, scâlțați în lumina argintie a lunii care îi privea melancolică prin desigurul pomilor, pe când ei, dulce înfiorați, își poșteau cuvinte dubioase izvorâte din tinerețe și iubire sfântă și curată.

Nimeni nu bănuia de aceste întâlniri. Cu toate că cei de acasă presimțeau dragostea dintre Alisa și Iuliu, nu ar fi crezut nici o dată că fiica lor, pe care o considerau tot micuță, ar putea comite acte de natura această!

Surprinzând însă într-o zi o scrisoare de la el, printr-o morală duioasă, o dojeniră să nu se mai gândescă la Iuliu, de oarece el n'ar fi soțul care s'o facă fericită și pe care l'ar dori ei, și că sunt decise a o căsători cu fiul unui bogătaş, care o iubea de mult. Cu ochii în lacrimi, se retrase în odaia ei, având impresia, în deznădejdea ce o cuprinsese, că clipele de fericire s'au spulberat prin această hotărâre a părinților săi.

Se hotărâ totuși a-i mai da o întâlnire spre a-i face cunoscut cele ce-i spusese părinții ei.

La întâlnire, el auzind motivul puternic al neliniștii fecioarei, care motiv le distrugea dulcele vis de fericire în care se legăneră, și știind că părinții ei nu vor consimți la căsătoria lor, el fiind prea sărac, îi propuse să plece amândoi. Ea, entuziasmată de ideea lui, căci era tocmai ce visase odinioară: iubire înfocată străbătută de multa peripeții, călătorii cu sania sau vaporul, fuga în puterea nopții și multe altele, își închipui chiar de atunci a fi o eroină din romane, ce luptă cu valurile victor și ese învingătoare prin puterea iubirei..., astfel că primi cu bucurie această propunere, rămânând a pleca cu două zile înaintea Crăciunului când el era liber.

Suntem în puterea nopții, când lată ea la acest farmec de noapte de Ajun al Crăciunului, contribuie și farmecul unui clinicănit de zurgălăi, pornit dela o sanie ce ca vântul aluneca și se pierde în fioroasa pădure a satului în care iarna nișuna haită de lupi.

Îa sanie se aflau înfășurați în blăni, Alisa, profesoara pe care fecioara o ademenise să-i fie complice, și vizitiul, ce pornea în întâmpinarea lui Iuliu.

Femeile, oarecum înfiorate de grozăvia plină de mister a întunecoasei păduri, se strâneau tot mai mult una lângă alta. După un drum de aproape o oră, oșiră în sfârșit la lumină, însă văzura cu surprindere că Iuliu nu se afla la locul indicat, pe când la o mică depărtare se zărea ceva negru pe albeața zăpezii.

Crezând că acea umbră trebuie să fie Iuliu, vizitiul dădu bice cailor, care o porniră mai repede. La câțiva pași de acel loc, caif însă se opriră brusc și, nechezând, nu mai voriră să înainteze. Dându-se cu toții jos, constatară cu groază că acela era calul lui Iuliu sfârșiat, probabil de lupi, iar el, nicăieri... Căutând însă prin zăpada roșită de sânge găsiră cizmele ofițerești și uniforma de asemenea sfârșiate... Numai era nici o îndoaială; Iuliu fusese, sârmanul, sfârșiat de lupi, în timpul când, plin de fericire, își aștepta iubita!

Alisa, dureros lovită în ceea ce avea mai drag, dădu un țipăt înfiorător și căzu pe zăpada roșită de sângele iubitelui ei, într-o nesimțire omorătoare. Profesoara și vizitiul o urcară în sanie, înapoiindu-se acasă, nespūs de neliniștiți.

A doua zi dimineată, Alisa, readusă la viață, căzu întrun lung delir, înșirând fraze fără rost. Bieții părinți, se frământau zadarnic să găsească cheia acestui rău subit al Alisei... Zadarnic doctorii încercau să readucă la cunoștință pe Alisa. Sărmana fecioară, cu privirea rătăcită, cu fața ca marmura, dar nespūs de frumoasă, privea în jurul fără să cunoască pe cei ce o înconjurau, nevăzând în mintea-i aprinsă decât scene sfâșietoare. Cu privirea rătăcită mereu bolborosea:

...Fugi... lupii. Iuliu, fugi... iată lupii... Iuliu, de ce m'ai lăsat?... Oh! vreau să mor și eu... fugi, lupii, mămă... iartă-mă!!!...

Sărmana mamă căuta rostul acestor cuvinte și nu putea să-l înțeleagă; prindea mâinile Alisei, o săruta într'un potop de lacrimi, chemând-o cu drag nețărâmuril. Zadarnice rugăminți. Alisa se stinse văzând cu ochii în prima zi de Crăciun, fără să spună un cuvânt de mângăiere părinților îndurerăți. Se stinse ca o floriceică de toamnă săgetată de bronza nopții răcoroase.

Maria Vasilescu

UN CRĂCIUN IMPERIAL

— De Francois Coppée —

Era în seara de Crăciun a anului 1811. De la orele 10 împăratul Napoleon I lucrează singur în cabinetul său din Tuilerie.

În marea cameră este aproape întunec.

În umbră lucese câteva obiecte aurite: rama unui tablou, două capete de lei, cari împedobese un fotoliu.

Lumânările de ceară de pe ambele candelabre luminează numai o parte a mesei mari pe care se află cărți legate în piele verde de Safian, împedobite cu coroana imperială și cu un N.

De vre-o două ore împăratul lucrează neîntrerupt și el își apleacă mărețea-i frunte peste care cade o suviță de păr negru, asupra hărților geografice și asupra planurilor de campanie și a pozițiilor trupelor sale. Și capul său este greu din cauza gândurilor, greu ca pământul la a cărui cucerire se gândește.

Atlasul deschis arată harta Asiei și mâna împăratului, această mână nervoasă de femeie caută încet cu degetul arătător o cale prin Rusia, o cale la India.

Da, India! Pe uscat? Pentru ce nu? Puterea sa maritimă este distrusă cuceritorul are numai acest drum pentru ea urmat de vulturul său, al cărui auz se lipsește între baionetele de oțel, să ajungă la legendarii palmieri, pentru ca să lovească pe Anglia drept în inimă, în coloniile sale, cel mai mare tezaur al ei...

El a ajuns la gloria lui Cesar și a lui Carol cel mare; acum el dorește să fie un al doilea Alexandru.

El cunoaște deja Orientul: el a lăsat acolo o amintire neștersă. Nici îl văzuse într-o zi călătorind pe un oromedar, ca general, slab și cu părul lung.

La țărna Gangelui numai elefantul sfânt este deun de a purta pe împăratul cu mantaua sa cenușie. El știe cum se entuziasmează poporul și cum se fanatizează.

Acolo jos el va stăpâni peste soldații cu fața de bronz și cu turbantul alb.

Sub sceptrul său vor fi Rajale, știuteind de petre scumpe și el va întroba idolii asupra soartei sale! Căci atunci în Egipt sfînxul nu l'a trădat secretul.

Împărat al Europei! Sultan al Asiei! Aceste sunt cele două titluri, cari vor fi odată gravate pe Mausoleul său.

O piedică: nenărgininta Rusiei! Dar el va învinge! Și mâna mică a împăratului răsfoește cu lăcomie prin volumele verzi, prin listele imensei sale armate, care se grupau deja la țărna râului Niemen.

Da, el va învinge pe stăpânitorul tuturor rușilor și va lua pe țara ca vasal, urmat de cetele sale pentru cucerirea Orientului.

Impărat al Europei! Sultan al Asiei! Vorbele nu sunt mai mari ca dorința și geniul său.

Și după ce va fi întemeiat acest ocolosal imperiu, într-o zi el nu va fi împărțit între ofițeri săi, ca Macedonia; căci dela 20 Martie Napoleon are un fiu, un moștenitor al gloriei și al puterii sale. Și un zâmbet ușor și fericit luminează fața împăratului, gândindu-se la copilul său, care dormea în apropiere, în castelul tăcut.

Deodată împăratul ridică capul și ascultă cu atențiune. Prin ferestrele acoperite cu perdele grele pătrund murmure.

Este ca și când marile albine de aur cari sunt brodate pe tapetele de mătase refluie și încep să zburăie. Impăratul ascultă cu atențiune și atunci el auzi sunete de clopote. Ah, da, era Crăciunul. Clopotele din Paris sunt în mișcare; ele serbează nașterea lui Christos; aceleași clopote pe cari le-a așezat Bonaparte ca prim consul, fapt prin care a împăcat pe mulți dușmani din Franța.

De câte ori nu au sunat ele pentru gloria și onoarea sa. Și chiar acum câteva luni de zile limbile lor de metal au răsunit la nașterea regelui Romei; a fost o zi fericită aceea în care cerul a dăruit eroului un fiu.

Dar în seara aceasta ele răsunau iarăși triumfător ca și pentru Austerlitz și Wagram. Impăratul ascultă. El visează. El se gândește la copilăria sa, la serviciul divin din catedrala din Ajaccio, la sărăcia îndurată cu mândrie și la frumusețea mamei sale, care prezida cina modestă, compusă din castane prăjite. Fiul său, fiul împăratului victorios și al arhiducei de Austria, nu va cunoaște aceste mizerii. El va fi stăpânul lumii.

Și clopotele răsună vesel în noaptea rece de iarnă.

Sentinela, care trece în sus și în jos în fața palatului, pentru ca să se încălzească, poate își aduce aminte în acest moment de o rugăciune sa de un cântec de Crăciun, pe care l'a auzit de mulți ani în satul său. Deodată împăratul fu cuprins de dorința de a-și vedea copilul.

El se ridică și bătu din palme. Îndată se deschise ușa și Roustan apără. La un semn al stăpânului său el ia un candelabru și împăratul, condus de credinciosul mameluc, trece prin coridoare spre camera micuțului rege. Cu un gest concediază femeile și se oprește în fața leagănului fiului său. Regele Romei doarme. El se odihnește în rufețe albe și fine; printre dantele se vede marelui cordon al ordinului „Legiunea de onoare”. Cordonul lat și roșu de mătase, apare ca un pârâit de sânge, ca un râu de sânge care se revărsă în speranța că acest cap mic și slab, cu fața delicată, va purta odată cea mai grea coroană, și aceste mâini mici, acum atât de moi și fragede vor ține odată sceptrul. Cât de liniștit respira micuțul în patul lui.

Napoleon privește pe fiul său. El visează—și nici odată o mândrie onenească nu a visat un vis mai frumos—că primii demnitari ai Curții sale, cei mai vestiți generali ai săi, miniștri și seniori, se înclină cu respect și tremurând în fața acestui leagăn.

Impăratul visează, și din sunetul clopotelor cari vestese Crăciunul crede el că aude marșul trupelor sale și urutul carilor cu muniții pe pământul înghețat al Germaniei și Poloniei.

Amețit de ambiția de tată, el se gândește în momentul acesta mai mult ca ori când la marșă sa armată, la cucerirea Rusiei și Indiei și el jură că voește să lase moștenitorului său toate trazarurile din lume. El îi făcuse deja în leagăn că prin cadau cetatea Sf. Petru. În curând vor urma și alte cetăți sfinte.

Enir de Meca, Rajah de Benares!

P. S. S. TEODOSIE, vicarul Sf. Mitropolii

acestea sunt titlurile, cari sunt domne de un rege al Romei.

Ah, pentru ce femeile Franței nu sunt mai roditoare? Pentru ce nu are el la dispoziție milioane de soldați? Ar cuceri întreg universul, și ar pune globul pământesc în aceste mâini mici...

El visează și este surd față de glasul clopotelor. Gândurile sale nu sunt la acela care domnește în cer și pentru care cele mai mari împărații sunt moșoroaie de furnici. El visează, și nu vede ce aduce viitorul: marea sa armată îngropată în zăpada Berezinei; ultimele trofee de victorie ale vulturului său spulberate ca și batalioanele de la Waterloo; obuzele englezilor; el nu vede, în mijlocul Oceanului, stâncă, unde îl așteaptă chinurile lui Prometheus și mai întâi de toate ceace este mai grav și mai amar, el nu vede în parcul din Schoenbrun, sub cerul de toamnă pe tânărul slab și palid cu decorații austriace pe uniformă albă, care tușeste, călcând pe frunzele îngălbenite...

Nu, împăratul, care îngrămădește pe capul fiului său toate fericirile lumii, se vede pe sine însuși, cum în cursul vremii a devenit o legendă, o ființă mitică, un nou Marte, un zeu al soarelui.

Dar dangătul clopotelor răsună din ce în ce tot mai vesel spre cer, în onoarea copilășului născut la Betlehem, care în adevăr acum 1800 de ani a cucerit lumea, nu cu sânge și foc, ci cu pace și cu dragoste.

Corneliu Scurtu.

Sora Filomena

În numărul viitor «Universul Literar» va începe să publice ca roman splendidă capodoperă a FRAȚILOR DE GONCOURT

Sora Filomena

DIN HAZUL ALTORA

O cugetare adâncă

Se zice, vorbindu-se de afacerea publică: *Carul Statului*. Ar fi mai drept să se spună: *Automobilul Statului*.

Intr-adevăr, că la automobil, conducătorul nu vede praful și prăpădul ce lasă în urma lui când trece.

COLINDE DE CRĂCIUN

LITERATURA BULGARĂ

Un dar de Crăciun

de
IV. VAZOV

Colindul omului binefăcător

*Cestor curși, cestor domni,
Ca două meri dintr'o tulpină,
Ca două frați dintr'o mămă,
La ași nouă merișori,
Mi-arde și nouă lumânări,
Sus în arde, jos în pică,
Pică una, pică două,
Picătura cea de-a nouă,
Dar în apă limpejoară
Să scâlta și Dumnezeu!*

*Să scâlta și să mbăia,
Cu bun mir să mirna,
In văsmânt să priminea,
Sus în sală să urca
Mă de-a rând cu Dumnealor
Să scâlta și Moș Crăciun
Să scâlta și să mbăia,
Cu bun mir să mirna,
In văsmânt să priminea,
Sus în sală să urca*

*Mă de-a rând cu Dumnealor
Să scâlta și Sfântul Ion
Să scâlta și să mbăia,
Cu bun mir să mirna,
In văsmânt să priminea,
In sală să urca
Mă de-a rând cu Dumnealor
Să scâlta și sfinți mărunți
Să scâlta și să mbăia,
Cu bun mir să mirna,
In văsmânt să priminea,
Sus în sală să urca*

*Mă de-a rând cu Dumnealor
Atunci Dumnezeu grăia:
— Dar cui te împotrivesți?
— Doamne, eu nu mă împotrivesc
Niți te niți lui Ion,
Niți lui Răbdan Crăciun.
Fost-am tânăr și-am putut,
Mi-a dat mâna și-am făcut
Fapta casei lângă drum,
Nemerit-ai frișuroși,
Auzit-ai mulțumite,
Mulțumite mbobocite,
Bodaproste, înflorite.*

*Fost-ai tânăr și-am putut,
Mi-a dat mâna și-am făcut,
Fapt-ai puț lângă drum,
Nemerit-ai secetași,
Auzit-ai mulțumite,
Mulțumite mbobocite,
Bodaproste, înflorite.
Fost-ai tânăr și-am putut,
Mi-a dat mâna și-am făcut,
Fapt-ai puț lângă drum,
Nemerit-ai secetași,
Auzit-ai mulțumite,
Mulțumite mbobocite,
Bodaproste, înflorite.*

*Fost-ai tânăr și-am putut,
Mi-a dat mâna și-am făcut,
Fapt-ai puț lângă drum,
Nemerit-ai secetași,
Auzit-ai mulțumite,
Mulțumite mbobocite,
Bodaproste, înflorite.
Fost-ai tânăr și-am putut,
Mi-a dat mâna și-am făcut,
Fapt-ai puț lângă drum,
Nemerit-ai secetași,
Auzit-ai mulțumite,
Mulțumite mbobocite,
Bodaproste, înflorite.*

*Fost-ai tânăr și-am putut,
Mi-a dat mâna și-am făcut,
Fapt-ai puț lângă drum,
Nemerit-ai secetași,
Auzit-ai mulțumite,
Mulțumite mbobocite,
Bodaproste, înflorite.*

*Atunci Dumnezeu grăia
Și din gură-i curvânta:
— Ia scam de judecată
Și dă dreptilor dreptate,
Și strămbilor strămbătate,
Și dă dreptii la dreptate,
Și strămbii la strămbătate.
Rămâi gazdă sănătoasă
Ca o garoașă frumoasă,
Rămâi gazdă sănătoasă
Ca un trandafir frumos,
La mulți ani cu sănătate,
Sănătate în toate case,
La boeri mari ca dumnea voastră,
Mulți ani fericiți, trăși,
Să vă găsim înfloriți,
Și pe noi să ne plătiți.*

Rămase o zi până 'n Crăciun. Iar na domnea. Viteșul înghețat și șerpuit privea sever pe sub mantia albă, apurtă pe ico pe coloa, de pietrișle-și ascuțite. Un vânt aspru care pătrundea până în oase, sufla de pe vânturile pline cu zăpadă, spre Sofia. Fuigii de zăpadă și chietura sburat prin aerul înghețat învârtindu-se și presărându-se pe acoperișe, ograși și strade. Era frig. Coșurile aruncău coloane negre de fum spre cerul cenușiu fără glas și e ciudat cum acel fum așa de vesel, așa de gentil, bucura până într'atâta sufletul! El amintea căldura, sănătatea, mulțumirea care înconjură pe fericiții lumii aceștia, în ciuda frigului, a viscozelor de pe Vitos a respirației ucigătoare, geroase a iernii...

Cu drept se bucură de această privilegie doamna și domnul Iordanov stând tolmăciți pe o canapea moale și privind pe geam. Tancu Iordanov, funcționar de frunte într'un minister, om cult, din elită și legat din pasiune cu soția sa își îndrepta privirea-și tăcută spre vâle pline cu zăpadă ale Viteșului. Se vedea cu ochul că nu privea nimic hotărât în direcția aceia și nu era ocupat de nici un gând, căci fata lui păstra înfățișarea unei distractii liniștite, fără rost, care închidusează fără voce om, când sufletul îi e liniștit și când vhața i se scurge în fugă, iar ei din odaia lui călduroasă, înviorată de buna lui soție, privea de dinaintea sobei în care trosneau lemnelor, afară, spre viscolul ce văjăia cu furie. Fiecare ar fi fost mulțumit de acel moment fericit, asemănător unui vis.

Și privirea soției lui fugea afară din odaie dar nu așa departe și fără rost. Ea și-o îndrepta în jos, spre ograda vecină. În fundul acestei ogrăzi era o căsuță pe jumătate dărăpănată, cu un coș mic, care privea trist spre cer fără a scoate fum cald din el; sub acoperișul pecat se zărea o ferăstruie ale cărei gemulețe erau sparte și astupate cu sdrențe; iar în fața pragului unei uși joase, erau îngrămădite troiane de zăpadă.

Această căsuță mizerabilă era ascunsă între două case boeresti asemănătoare unei cerșetoare îmbrăcată în sdrene pierdută pe drum în grupul femeilor ferice și mandre. Asemănarea dintre căsuță și cerșetoare se mărea și mai mult sub aspectul pe care îl avea ca și cum ar fi întins o mână să ceară ajutor spre casele noi și mărețe zicând în jurul lor: „Fie-vă milă și trimiteți-mi o așchioară de la voi, ca să mă încălzesc puțin trimiteți-mi numai una din podoabele voastre scumpe—și eu o voi prefăce-o în pâine în haine și mă voi umple te bucurie, și poate și de cântecele din noaptea asta... vedeți?... Am nevoie de puțin pentru a fi mulțumitoare lui Dumnezeu. Miluți-mă”.

Dar casele mari tăceau erau fără inimă, și oamenii fericiți nu auzeau! (Val, fericirea are puterea de a surzi auzul). Trosniturile din sobă dătauare de fericire nu lasă urechii șueratului svident din casa dărăpănată a săracului. Probabil d-na Iordanova a auzit acel cântec, căci fata ei se întunecă din ce în ce și o mahnire neașteptată îi udă ochii.

— Nenorocita Danciovița ce o fi făcând?... Vedeți Tancu, numai coșul lor nu scoate fum... zise soțului ei fără a ridica ochii dela ferestraia căptușită cu sdrențe a locuinței săracilor.

Soțul ei își luă atunci privirea de pe Vitos și privi cu violeșie spre ograda săracilor.

— Nenorocită, zise el, și încă cu cinci copii! Și în odaia aceea, grămădiți fără foc. Dacă ar trăi bărbatul ei țar krani pe totii din leafa

lui mică. Dar acum cum s'o fi aflând mi-și închipușe Vera!

— Doamne, Doamne, de ce mai lasi săracii! strigă aproape fără voce Vera, și pe fața ei trecu un nou nor de o sinceră mahnire.

— Și unii zic că la noi nu e sărăcia le culme, probabil asta o zic că să se scuze căci nu e compătimire... ripostă Tancu.

În acest moment, afară era un viscol grozav în cat se cutremurau geamurile. Vera tipă fără voce arătând spre căsuța Dancioviței. Viscolul prin forța i neinvinsă scoase cărpelile care astupău geamurile sparte și intră suflând liber prin odăita întunecoasă. Asta produse o dezordine teribilă în odaie. Copiii plângeau din cauza gerului și alergară afară înfășurați în sdrențe, iar cei mici numai în cămașă plângând cu hohote cu toții fugiră din ograda și se ascuseră sub șopronul unei fărâșii, aproape de marginea coalaltă, unde pe vatră ardea un foc care mai domnea puțin asprimea gerului. În odaie rămăsesse numai mama ea să astupe din nou găurile. Fața ei uscată și bolnăvicioasă se zărea ca o fantomă prin ele. Dar întoarcerea zăpezii provocată de viscol îi acoperi fața cu nori de zăpadă și ascunse privilegia soților.

Atunci ei își întoarse privirile înăuntru în spre niște tablouri încercate cu ramă bogate suspendate pe pereți, pe lămpile nașe case puse pe o masă de nuc, pe jilturile îmbrăcate cu catifea pe cuvoarele de pe pereți și pardoseală, pe hibetouri, statuete și sobă care lumina și încălzeau odaia spațioasă! Această privilegie a stărei lor bună și mulțumitoare, le isgândi într'o clipă indispoziția de înainta și le lumină sufletul. O perdea groasă se lăsă între această pereche fericiți -- și lumea nenorocită. Simțimintele bune dispărură într'o clipă, cel puțin așa se vedea la Vera. Ea se sculă și trecând prin fața oglinzii, aruncă o privire repede spre obrajii ei zămbitori și catifeleții, pe care-i vedea în lumina oglinzei.

— Apropo, uitaj să te întreb, ce ai făcut cu haina? întrebă ea veselă pe soțul ei.

— Ce haină? întrebă d. Iordanov.

— Cum, ai vîtat? Mantaua!

— Ha, mantaua? Într'adevăr am uitat.

— Bună treabă... Să uit! Ce original ești Tancu! zise Vera pe jumătate mahnioasă.

Tancu se ridică și dus pe gânduri începu să umble prin odaie.

— Da e cam sărăciță, puica mea.

— Sărată? 130 lei! Și o haină așa de mizerabilă o numești sărată! sau vrei să mă convertești?... Știu că vom fi invitați la bal... a treia zi de Crăciun și am mare nevoie de haină, ca de aerul pe care-l respir.

— Foarte bine, foarte bine.

— Nu e deajuns să zici foarte bine. Tancu... Dar trebuie să te grăbești că o haină ca asta splendidă să nu fie cumpărată de vre-o altă damă... Închipește-ți, ar fi grozav...

— Dar, scumpă Veruțo... începu Tancu.

Ea prevăzu că el o va contrazice și de aceea îl întrerupse, hotărâtă:

— De loc „Scumpă Veruțo”, totul e sfârșit.

— Știi că nu ți-am refuzat nimic, dar...

— Fără „dar” Tancușor! strigă Vera desmițând pe obraji pe soțul ei și acoperindu-l cu strălucirea unui zămbet fermecător, — tu singur ar trebui să-mi faci o surpriză plăcută... Tu știi să le faci și în modul cel mai delicat...

— Bine, consimt!... zise Tancu cu fața mai luminată, îți voi face o surpriză demnă pentru tine, pentru inima ta, naturală bună, pentru sufletul tău compătimitor și iubitor...

— Dă mâna, țaișons la paie! zise Vera, primzând mâna lui Tancu și scuturându-o se împăcară.

Curând se inseră. Vera fu totă ziua într'o grozavă escitare, de sta-priza te i se prepara. Închiderea ei deja se înmușca pentru a descoperi secretul surprizei.

Și într'adevăr acest dar va fi fără îndoială, dumnezeesca mână, aceea stofă scilpitoare ca aurul sau vre-un obiect de toaletă, de aur, prețios! Dar ea fără voie ar fi preferat mantaua. Ce fermecătoare va fi ce nobil e Tancu!

Tancu întăria și nu se mai întoarse acasă.

Asta marea și mai mult nerăbdarea Verei!

Se întunecă de tot. Tancu nu se întoarse încă. Viscolul suera cu furie afară, în întunerecul înspăimântător. Geamurile se cutremurau din cauza furiei lui. Acest vuet neplăcut, aminti Verei de sărăcia Dancioviței și de copilașii ei guf.

„Acuma era în seara de ajunul Crăciunului... Ei se culcă fără foc, se întănesc cu Crăciunul flămânzi... Doamne, Doamne, de ce ai mai făcut pe săracii! își zise în sine din nou și inima ei deodată se strânse de durere din cauza tristeții ca și cum conștiința o muștra... Atâta fericire, alături de atâta nenorocire i se părea o crimă. La gândurile acestea parcă o sugruma cineva, simți că era vinovată dar nu avu puterea să mediteze, să și răspundă de ce e neliniștită; și fără voie se ivi în ea dorința să fugă de aceste gânduri, și să se amuzeze cu altceva; bălăcă bună, slabă sensibilă cum era, simți că nu e bine că ea e fericită, căci în lume sunt atâta suferinți, dar nu avu curajul să obișnuie de a se îneca cu curaj. În lumea cealaltă, tristă, de oameni în suferință, Fluideș nu e de ajuns să ai dăruia și posibilitatea de a face un bine, trebuie să ai și forța ca să-l faci...

Căci a face bine, ca orice act eroic, cere o parte de curaj, aproape de eroism... Numai răul se face ușor și chiar fără veste, de aceea regnarea domniei lui încalzează întregă lume. Și Vera sub povara acestor gânduri triste cari apăsău crezul, auzi niște pași venind din spre poartă. Probabil venea Tancu cu darul lui strălucitor... Neapărat amăntaua, își zise în sine. Și inima ei începu să bată din cauza unei bucurii. Se ridică.

Ușa se deschise. În locul lui Tancu apără Danciovița împreună cu cei cinci copii ai ei. Vera nu-i mai recunoscut! Erau îmbrăcați în haine noi, toți cu paltonașe vâtuite, zămbind veseli.

— Sărutați mânășita cuconiței, zise Danciovița către copiii săi, și unul după altul se înălțau să sărute mâna înaintea ca Vera să și poată veni în fire.

— Ce e? Ce însemnează asta? întrebă Vera.

— Dumnezeu să vă răsplătească de o sută de ori și să vă bucură, precum dv. ne-ați bucurat pe noi cuconiță, zise Danciovița, cu lacrimi în ochi; — mulțumim că vați adus aminte și nu ne-ați uitat de ziua nașterii Mântuitorului nostru... Dumnezeu și Maica Domnului să vă binecuvinteze, să ne-ați îmbrăcat și ne-ați trimis căruțoara și mâncarea ca să întâmpinăm Crăciunul. Acuma mi se pare că Mântuitorul s'a născut... Sărutați, sărutați mâna cuconiței, dragii mei...

Vera deschise gura mirată. Ea însăși era înduioșată până la lacrimi, dar nu-și putea explica ce însemnează binecuvântările și mulțumirile astea ale Dancioviței.

— Probabil, grosii, doamna Danciovița... zise ea mișcată, dar în acel moment ușa se deschise și apără obrajii zămbitori ai soțului ei, care se opri și aruncă o privire fericită spre scena aceea mișcătoare pe care el însuși o aranjase.

Vera înțelese că asta e surpriza! Ea alergă cu lacrimi spre Tancu și-l sărută pe frunte cu un sărut lung și tăcut.

Acel sărut fu cel mai curat, cel mai nobil, cel mai fericit, cu care copilul fu răsplătit de soția sa.

Tradus din Esperanto de
Miluța Simion

LITERATURA UNGARA

O POVESTE DE CRACIU N
de Mauriciu Jokai

Trăia odată în orașul Pesta un biet cismar, care cu toată hărnicia lui, nu se putea preocupi cu nici un chip.

Îl blagosloviseră Dumnezeu cu o droaie de copii și el deabia era în stare să câștige pâinea pentru nouă guri.

Pe fiecare an, nevastă-sa îi dăruia regulat câte un copil. Dar când dădu naștere celui de-al nouălea copil, femeia muri pe patul de lemn.

Astfel cismarul rămase singur cu cel nouă copil, de care trebuia să îngrijască ca o mamă, să-l spele, să-l îmbrace și așa mai departe.

Orî de câte ori se apuca bietul cismar să croiască ghetă, îl apucau răcorile, gândind că trebuie să croiască nouă perechi de odată! și ori de câte ori trebuia să taie pâine la masă, nu-și putea săpâni un suspin de durere, iar seara stînd pe scăunatul lui și lucrînd o lacrimă i se ivca în ochiul ochilor, privind acea mulțime de capete blonde și brune, ce se înșirau dealungul patului.

— O, Doamne, că rare mă blagosloviși! oftă adesea sârmanul, bătînd cu ciudă în gheata pe care o ținea pe genunchi.

El de obicei lucra în fiecare seară pînă la miezul nopții, nădăjduind că doar doar o va scoate la mal cu sărăcia, dar toată munca lui nu avea nici un spor. Cu toate acestea el nu dispăra de loc, ci mulțimea lui Dumnezeu, că i-a dat niște copii buni, frumoși și sănătoși.

„Mai bine nouă bucăți de pâine, — zicea el, — decît o sticlută de doctorie, și decît un sicriu, mai bine nouă pături alături unul de altul.”

În seara unui ajun de Crăciun cismarul se întoarse cam tîrziu acasă. Fusese pe la mai mulți mușterii cu lucru, și adusese o mică sumă de bani.

La întoarcere trecu pe lângă mai mulți negustorași, cari aveau mese încărcate cu tot felul de jucării, pe la colțuri de stradă. El se opri lângă taraba unuia din acești negustori și se chibzui: Să cumpere ceva? Ași, nu! Nu se poate; căci în cazul acesta ar trebui să cumpere pentru fiecare câte ceva, și asta ar fi prea mult. Să cumpere numai pentru unul singur? Nu! nici așa nu se poate, căci toți ceilalți l-ar învidia!

Și cismarul se îndepărtă cu pași grăbiți, ducînd în sufletul lui un dar mult mai frumos și mai bun de cît jucăriile acelea de zahăr: dragostea-și neîntîmărită de părinte.

De cum intră pe ușă el se așeză pe un scăunel, își chemă copiii în jurul și apoi începu a le vorbi voios:

— Dragii mei copii, fiți veseli astăzi seară, căci e seara de Crăciun! Azi nu vom lucra nimic, ci, ne vom bucura și vom cânta cu toții. Vă voi învăța un cântec frumos, pe care-l știți de multă vreme și pe care l-am păstrat pentru seara asta sfîntă.

Copiii se alipiră cu duioșie de tatăl lor și tot înghesuindu-se în brațele acestuia, erau cît pîci să-l răstoarne cu scaunul cu tot.

— Stați frumos copii! Altfel nu vă învăț nimic, — zise cismarul, — așezându-și copiii rînd după mărime. Așa! Acuma ascultați la mine; eu voi cânta întîi, iar voi după mine.

Zicînd acestea își luă șapca ce era verde de pe cap și începu să cânte frumosul său cântec care începea astfel:

„În sfînta zi a nașterii lui Christ”.

Cel mai mîrișorî învățară vorbele dela prima dată, dar cu cel mai mic era mai multă bătaie în cap.

În sfîrșit învățară cîntecul cu toții și mare fu bucuria cismarului, cînd cele nouă glasuri pitigăiate, ca un cor îngeresc se uniră într-o cântare frumoasă, sfîntă...

Dar pe cînd în odaia cismarului domnea voioșie bună, în etajul casei era supărare mare.

Acela locuia un domn foarte bogat, neînsurat, care era singur, singurel, și ocupa nouă odăi: una o ținea pentru locuit, cealaltă pentru fumăt, a treia pentru dormit și... Cine ar putea însă să le știe pe toate!

Domnul cel bogat se afla tocmai în a opta odaie a locuinței sale, cînd din odaia cismarului începu să se audă, la început încet apoi din ce în ce mai tare, cîntarea de Crăciun.

La început boerul nici nu luă în seamă cîntecul îndepărtat, crezînd că va înceta cît mai curînd.

Dar cînd văzu că cîntecul se repetă pentru a zecea oară, nu mai putu răbda. Și mototolindu-și țigara în mînă, coborî scara, numai în halat și se duse în casa cismarului. Acesta se sculă de pe scaunul cu trei picioare și-l salută respectos.

— D-ta ești cismarul? întrebă boerul.

— La ordinele d-voastră, cucoanel Ce doriți?

— Voii să vă fac o pereche de ghetă?

— Nu pentru asta am venit. Da' mulți copii ai brei!

— Am destul, cucoane; și mic și mare. Guri multe la mîncare.

— Dar și mai mulți la cîntat! — replică boerul. — Ia ascultă brei! Eu vreau să te fac fericit! Dă-mi unul din copiii d-tale de suflet și eu îi voi crește și voi face om bogat dintr'însul, astfel că vă va putea ajuta mai tîrziu.

La auzul acestor vorbe, cismarul făcu niște ochi mari cît pumnul. El stete puțin pe gînduri și socoti că această propunere e că se poate de convenabilă.

— Ei haide, alege unul mai iute, — zise boerul.

Cismarul făcu să treacă toți copiii pe dinaintea boerului, numindu-l pe fiecare:

— Acesta e Sandu; dăru-ni dau pe dînsul fiindcă învață bine și voi să fac popă dintr'însul. Celalt e Petre, e băiat harnic și-mi ajută la lucru; nu pot să-l dau. Nici pe Ion nu pot să-l dau fiindcă e singurul dintre toți care poartă numele meu...

Și astfel cismarul își numi toți copiii, fără a putea însă să aleagă unul din ei. El îi iubea pe toți deopotrivă și nu se putea despărți de nici unul.

Astfel stînd lucrurile, el se adresă copiilor:

— Dragii tati, domnul ăsta vrea să ia pe unul din voi ca să facă boer mare din el; care vreți să mergeți cu dînsul?

Spunînd aceste vorbe cismarul era cît pîci să izbucnească în plîns, iar copiii unul câte unul se retraseră la spatele lui.

În sfîrșit ne mai putîndu-se săpâni, cismarul își îmbrățișă toată ceata de copii și se porniră pe plîns cu toții.

— Nu pot, nu pot, suspină bietul părinte. Mai curînd mi-ași dăruia viața decît să dăruiesc un copil!

Văzînd că nu-i chip să obție un copil, boerul dete cismarului o hîrtie de o mie de franci, rugîndu-l, ca cel puțin să nu mai cînte de aci înainte.

Cismarul care în viața sa nu auzise măcar rostindu-se cuvîntul „hîrtie de o mie”, se simți ridicat în al nou-lea cer, cînd se văzu cu un astfel de exemplar în mînă.

Domnul cel bogat părăsi odaia cismarului și se sui în apartamentul său. Iar cismarul, se uită cîtva timp

la acea hîrtie prețioasă, apoi o închise în ladă și băgă cheia în buzunar.

Se făcu tăcere în odaie. Nimeni nu mai avea voie să cînte.

Cel mai mîrișorî dintre copii se grămădiră prin unghere, posomorîți și din cînd în cînd aminteau celor mici să nu cînte, că-i aude boerul de sus.

Cismarul începu să umble încoace și încolo prin odăie și-și îmbrînci copiii cu brutalitate, cînd aceștia îi rugară să-i mai lase odată să cînte.

— Nu e voie! zise el cu ciudă.

Apoi se așeză supărat pe scaun și se apucă de lucru. Și lucră, lucră de zor pînă cînd se pomeni deodată cîntînd: „În sfînta zi a nașterii lui Christ”...

La început se lovi peste gură, dar mai tîrziu se supără și aruncînd cît colo gheata ce avea în mînă, se repezi la ladă, scoase hîrtia ce era de o mie și se duse cu dînsa la domnul care i-o dăduse:

— Cucoanel ia-ți te rog banii! — apoi și lasă-mă pe mine să cînt cînd am poftă; căci asta face mai mult de cît o mie de franci.

Zicînd acestea, el puse hîrtia pe masă și se întoarse în grabă la ai săi. Își sărută toți copiii pe frunte, îi înșiră după mărime și așezîndu-se pe scaun în mijlocul lor, începu să cînte din toată inima:

„În sfînta zi a nașterii lui Christ”.

Deodată toată tristețea dispăru și odaia se umplu din nou de veselie.

Iar sus, în etaj, domnul cel bogat umbla singur dealungul celor nouă odăi ale sale, mirîndu-se cum unii oameni pot găsi bucurii în această lume mare, plătisitoare.

Din limba ungară de
Iosif Sarvary.

CANTECE DE IARNA

Pentru Dida F.

Frumoasa mea amicică îndepărtată
tot mai gîndești la lumea ta de vise?...
Acestă zi de iarnă nîncecată,
cînd fulgii cad pe geamurile închise
iar firea n'reagă parcă stă să moară
într'însă n' suflet dulce ei otrăvit
și-s trist, cum te-am văzut odinioară,
iar inima-mi de doru-ți e bolnavă...

Un sfînt prilej de gînduri fericite
și-un pas mai mult spre cuburile senine
și neajunse, — atît ești pentru mine!
Un farmec nou dai vieții-mi obosite
și cu n' tristări duioase se îmbină
norocul blînd ce inima-mi cuprinde
în ceasul cînd s'fioasă și se nchină
și-un dor de alte lumi în ea s'aprinde...

Pustiul zilei triste mă îmbie
și n'durerate, gîndurile mele
se rînduiesc pe foaia de hîrtie...
Dar în zădar mai cîntă să mă nșele!
În clipa-aceasta, iată, știu prea bine
că tu, cum stai la geam, privești afară
și-oftezi, gîndind la viața ta amară...
Altfel, aș plînge-acuma pentru tine?

Ovidius Secundus

In ce chip Emelka Pugatchef
imi dădu o monetă de argint

LEON TOLSTOI

Aveam opt ani și locuiam la moșia noastră, din guvernămîntul Kazan. Mi-amintesc, cum tata și mama erau foarte îngrijati și vorbeau adesea de Pugatchef, despre care, numai după multă vreme putui să înțeleg și eu ce era cu acel haiduc. Se dădea drept țarul Petru al III-lea și adunase în jurul său o ceată de pungași, cari jefuiau boerii și liberau sclavii. Se spunea, că odată ar fi fost cu banda sa pînă aproape de casa noastră. Tatăl meu avea să plece la Kazan, fără noi, copiii, deoarece afară era ger de tot deși era în Noembrie, și apoi si drumurile

erau foarte periculoase. Părinții se pregăteau de călătorie, făgăduind că la întoarcere, o să aducă niște cazaci, cari să ne apere.

Plecară și rămaserăm singuri, eu și sora mea, cu Ana Trofimova. În tot timpul cît lipsiră, stăteam cu toții într-o singură odăie.

Mi-amintesc, cum într-o seară, doica legăna în brațe pe soră-mea, plimbîndu-se prin toată casa. Sărăcuta! O durea stomacul și eu îmi îmbrăcam păpușica.

Paracha, gospodina noastră, și nevasta dascălului tăifăsuiau la masă despre Pugatchef, în timp ce pregăteau de ceai.

Eu, deși dîchiseam păpușica, trăgeam cu urechia la grozăviile ce se povesteau.

— Mi-aduc aminte — spunea nevasta dascălului — cum într-o bună zi, Pugatchef se apropie ca la patruzece de leghe de casa noastră, de spînzurii pe stăpîn la poartă și omori toți copiii.

— Dar, cum de putură acești pușgași să omoare niște copii? — întrebă Paracha.

— Ah, măicuțică, iată cum: lua copiii de picioare și i'zbia de zid.

— Destul! Destul! Căci povestești grozăvii în fața unui copil!.. Katinka, du-te, du-te și te culcă... E timpul!

Și tocmai cînd să mă duc să mă culc, auzii deodată că cineva bate la poartă: căinii lătrau și voci strigau.

Doica și Paracha dădură graba să vadă ce e, și întorcîndu-se de dată, strigară:

— El e! El e!

Doica uitase că pe soră-mea o durea stomacul și o zvîrli cît colo în pat, începînd să scotocească prin niște cutiute; îmi puse o hăsmăluță pe cap, și-mi zise:

— Ascultă: de te întrebă a cui ești, să spui că ești fata mea; ai înțeles?

Abia fui îmbrăcată, cînd și auzirăm un zgomot de ciomege, ca și cum ar fi venit mai mulți deodată.

Nevasta sacristanului dădu goana. — El a venit! El! A poruncit să i se taie capre și cere vin și rachiu! Ana Trofimova răspunse: — Dă-le tot ce vor, numai nu spune că ăștia-s copiii stăpînului, spune că boerii au plecat cu toții și că asta e fata mea.

De dormit nu se putea dormi toată noaptea, căci la fiecare minut intrau cazaci în casă.

Anei Trofimova nu-i era frică de ei: nici nu intra bine unul pe ușă, și dînsa îi spunea:

— Ce vrei, drăguțule? Noi n'avem nimic, aici nu-s decît copilașii ăștia și eu, o babă bătrîna.

Către dimineață, ațipii o leacă și cînd mă deșteptai, zărisi un cazac în blană verde și pe Ana Trofimova, care-i făcu un salut pînă la pămînt.

El arătă la soră-mea, și întrebă:

— A cui e păpușica asta?

— E fata fetei mele! — răspunse Ana Trofimova. — Mi-a încredințat-o mie deoarece dînsa trebuia să plece cu stăpînii.

— Dar astălată? — reluă cazacul, arătînd spre mine.

— Și asta e tot nepoată-mea.

Îmi făcu semn cu mîna să mă aproprie. Dar îmi fu frică. Ana Trofimova îmi zise:

— Du-te Katinschka, nu-ți fie frică!

Mă apropiară, și dîndu-mi o batiștă, spuse Anei:

— Ia privește ce albă e, și cît de frumoasă fată o să se facă!

Scoase din buzunar un pumn de monete albe, luă ura de zece kopeici și mi-o dădu.

— Tine! — zise el. — Păstrează ca amintire de la țar! — Și ieși.

Stătu încă două zile în casa noastră, mîncînd, bînd și spîrgînd totul, dar nu dădu foc la nimic; în cele din urmă plecă.

Cînd părinții se întoarseră acasă

nu știură cum să mai mulțumească bunei Ana Trofimova.

Vroiră s'o libereze, dar ea nu vru, și rămase la noi până'n ultimul ceas.

Cât despre mine, de atunci încoace sunt numită logodnica lui Pugatșeh.

Moneta ce mi-a dăruit-o, o păstrez, și când privesc la ea mi-aduc aminte de anii din copilărie și de buna Ana Trofimova.

Trad. de Nicolae Michail

DATINE ȘI CREDINȚE

De ce nu se toarce cănepe Marți seara?

— Vreți să știți, copiii mei?
— Vrem.
— Dacă este așa, apoi ascultați la mine și vă păziți de asta cât veți fi, căci e rău. De ce? Ascultați și tineți minte spre învățatură din asta:
Odată, nu tocmăi demult, într'un sat depe aici, o muiere într'o zi de Marți seara, era singură acasă în bordei și torcea, torcea de zor la fuioare de cănepe.

A tors ea așa până la miezul nopții, când se pomenește că intră în casă peste ea, o muiere care-i zice:

— Torci, ai?!
— Păi ce să fac? Torc ca să pul până.

— Dacă este așa, dă-mi și mie o furcă cu caier și fus, ca să ajut și eu la tors.

Toarseră ele amândouă, hece... mult și femeia aia isprăvia caier după caier, așa că după un ceas-două, isprăviră toate caierile de tors. S'au pus pe urmă de aș depănat tortul pe rîșchior și s'au făcut jurebii.

— Ei... știți ce?
— Ei?
— Fiindcă isprăvirăm de tors și de depănat, hai să-l și coacem tortul (adică să-l fiarbă în căldare pentru a se înmuia), ca să isprăvim treaba odată.

Dar ea avea alt gând, șireatal
— Păi că n'am căldare.
— N'are nimeni în tot satu'asta!
— Ha are numai o muiere.
— Du-te d'o ica și vino iute.

Ea pleacă și să duce la moașă-sa de l spune toată făcșania.

Da'moașă-sa, muiere bătrână del și zice numa'de-aia:
— Făăă... păi ție nu-ți dă'n gând cine e aia?

E sfânta Miercuri, care te bagă'n căldare cu tort cu tot, să te coacă bine și pă ție. Tot așa am mai pățit și eu odată și de-abia, de-abia am scăpat cu viață...

Tu date acasă și suie-te pe bordei și strigă cât ai putea:

„A...oleo, între deal și'ntr'o Ardeal, Cum arde casele sfintei Miercuri!“
căci pe acolo, prin părțile alea, trăta Sf. Miercuri.

Ea, când o auzi așa, o să se ducă numai decât acasă; tu să intri în bordei, să'nuci bine ușa, să ungi toate vasele cu usturoi și să le întorci cu gura'n jos; și, dacă o mai veni, tu să nu răspunzi nimic. M'ai înțeles?

Auzind așa, muierea s'a dus acasă și s'a făcut întocmai cum o povățuise moașă-sa.

„A...oleo! între deal și'ntr'o Ardeal, Cum arde casele sfintei Miercuri!“
Cum a auzit sfânta Miercuri din bordei, iute a esit afară și s'a chitit pe fugă acasă. Când colo, nu era nimic.

Repede se întoarce iar îndărăt la bordei, cu gând rău asupra acelei femei și bato tare în ușa.

— Deschide ușa, făă...!
Din năuntru nu se auzia nici o țipenie, paic'ar fi fost pustie. Mai încercă odată degeaba.

Iiii... mi-o făcuși tu mie, Da ție-o făceam eu ție!

Și așa a scăpat biata muiere de moarte căci altfel, o pățea bună de tot.

Iar de aci încolo, fiindcă i se du-

NOUILE MARI PREMII
OFFERITE DE
ZIARUL „UNIVERSUL“

abonaților săi cu începere de la 28 Noembrie, 1911

O Splendidă Vilă la Sinaia

«Vila Maria», construită anume pentru tragerea viitoare, pe strada I. C. Brătianu, în poziția cea mai splendidă din localitate.

O CAMERA DE CULCARE ÎN BRONZ

de mare valoare, al 7-lea dormitor furnizat pentru premiile noastre de Industria Metalică «Marcu», Bul. Elisabeta, 8

UN DORMITOR DE LEMN FIN

construit în marea fabrică de mobile de lemn Marin V. Ganea, șoseaua Mihai-Bravul No. 37 și str. Serbănică, No. 10. Sucursala calea Victoriei, No. 107

UNA GARNITURĂ MOBILĂ DE STEJAR TAPISATĂ, PENTRU ODĂ DE BIUROU

compusă din: una canapea, două fotolii și șese scaune;

UN BIUROU DE STEJAR MASIV ȘI UN FOTOLIU DE BIUROU TAPISAT

Toate acestea cumpărate de la cunoscuta Expoziție modernă de mobile Gildener Rosenthal & Hascal, București, strada Carol, No. 64, etajul I

O jumătate garnitură mobilă de lemn roșu lustruit, culoarea mahoului

pentru intrare, compus din: Una canapea, 4 scaune, 2 marchize, 2 taburele, una masă cu geam de cristal. Toate imbrăcate cu mochetă fină, cumpărate de la marele magazin de mobile «Compania Americană», str. Carol, 74, lângă hotel Dacia

Un serviciu de masă pentru 12 persoane, compus din: 12 linguri, 12 furculițe și 12 cuțite de alpaca veritabil argintate și bogat decorate, în cutia lor de piele imitată și căptușită cu mătase. Un serviciu de vin pentru șase persoane, compus din: una carafă și șese pahare de cristal bacara cu monturi de alpaca veritabil argintate, imitând exact argintul oxidat; toate aceste obiecte puse pe o tavă rotundă tot de alpaca veritabil argintată. Una pereche stăpnice de alpaca, argintate și bogat decorate. Toate aceste obiecte sunt cumpărate de la marele magazin de ceasornice și bijuterii en gros și en détail Frații A. & I. Roller, București, strada Smârdan, No. 35, etajul I.

Una pendulă de perete, de lemn lustruit, frumos ornamentată, în lungime de 87 centimetri, întorcându-se odată la 15 zile. Una pendulă de perete, de lemn de nuc lustruit, frumos sculptată, în lungime de 77 centimetri, întorcându-se odată la 15 zile. Una harmonie superioară, burduf dublu, coiturile legate, cu 21 clape și 8 basuri, toate de oțel. Un ceasornic de masă, de lemn de stejar, reprezentând un castel medieval, înălțime 36 centimetri, având o muzică cu două cântece naționale. Cumpărate de la «Compania generală», Biuro de importațiune, București, strada Smârdan, No. 29, etajul I.

O bicicletă de curse «Imperial», cea mai cunoscută marcă engleză. Un gramofon mare, fără pânză, ultima perfecțiune, cu 6 plăci mari marca «Ingers», cântate de cei mai buni artiști. Un serviciu de lăvior de faianță, compus din 5 bucați. O lampă ultima creațiune, model «Cometa Halley», sistem american, cea mai economică și luminoasă. Toate acestea cumpărate de la cunoscutul magazin E. A. Pucher, Bulevardul Elisabeta, No. 15, sub Hotel Princiari.

O jardiniere de metal argintat, cu vas verde. O fructieră argintată și aurită, cu un cornet conținând 12 cuțite pentru fructe. Cumpărate de la cunoscutul magazin de bijuterii Th. Radivon, Bulevardul Elisabeta, No. 8 bis.

Una bicicletă «Naumann» de mare lux, una din cele mai solide și excelente biciclete, din fabrica societății Siedel & Naumann din Dresda, singurele biciclete introduse în armatele germană, rusă și turcă și la postele germană și română. Reprezentant general D. Leonida Piorkowski, București, str. Știrbei-Vodă, 21.

Un ceasornic de aur 14 carate, bărbătesc, frumos gravat. O pendulă mare de perete, frumos ornamentată și un serviciu compus din: o lingură, furculiță și cuțit de argint veritabil, marcat de Stat. Toate a-

Afară de acestea, toți abonații mai primesc gratuit un volum din «Memoriile Regelui Carol I al României» sau un volum din cărțile ce apar în editura ziarului „Universul“ tipărite anume pentru abonați.

Prețurile de abonament sunt aceleași: Pentru un an lei 18; pe 6 luni lei 9,15; pe 3 luni lei 4,65.

cestea cumpărate de la cunoscutul magazin de încredere «Ceasornicaria Colței», București, str. Colței, No. 31.

Una pendulă de perete lemn de stejar, cu bătaie, ultima noutate. Un ceasornic de biuro, cumpărate de la marele magazin de bijuterii, ceasornicarie și argintărie Jean Schmidt & Const. Stratulat, București, calea Victoriei, 53.

Un gramofon mare, una vioară, una harmonică, una mandolină, cumpărate de la cunoscutul magazin de muzică Jean Feder, Victoriei, 54.

Una trusă pentru damă, cu trei sticlute și cu necesar de toaletă. Una trusă de manevră pentru domniile ofițeri. Trei truse de piele fină pentru manicură. Trei pulverizatoare splendide de cristal, nichelate. Trei pudriere cu pufurile lor. Trei oglinzi nichelate pentru masă. Cumpărate de la cunoscuta Drogherie Princiari Const. C. Popescu, Bulevardul Elisabeta, colț cu strada Brezoianu.

Una mașină de cusut de mână, sistemul cel mai nou și un gramofon marca «Melodion Carmen-Syva», de cea mai mare perfecțiune, împreună cu 6 plăci marca «Premier-Record», având cântece românești. Aceste obiecte sunt cumpărate de la marele magazin de mașini de cusut, biciclete și gramfoane: «Compania anglo-americană» din București, strada Carol, No. 50, cu sucursale în Pitești și Câmpina.

O mașină de cusut, de familie, «Markton», perfecționată, cumpărată de la marele magazin «Compania Markton», strada Carol, No. 38, colț cu strada Brâncoveanu.

Alte 10 mașini de cusut comandate în străinătate.

Un plug de oțel cu o brazdă, marca D. C. M. N. Un plug de oțel cu două brazde, marca Z. H. C. R. Ambele din celebra fabrică Rudolf Bacher, Raudnitz (Bohemia), reprezentată în România prin marea casă de mașini agricole și industriale: Soc. în comandă Weil, Joseph & Co. succ., București, str. Smârdan, 5.

Una mașină mare de bucătărie «Ideal», cu patru ochiuri din table de oțel, cu cazan de aramă, elegant și solid construită, cumpărată de la cunoscuta fabrică de tinichigerie Mihail D. Botez, București, calea Văcărești, 142.

2 costume de lână (saco), după măsura și alegerea stofei, cari se vor confecționa de cunoscuta croitore Jaques Grimberg, București, str. Academiilor, 25.

Un șarpe de aur (colier) pentru gât, de mare valoare. 50 casete conținând fie-care pudră și săpun „Flora“, făcute anume pentru abonații ziarului „Universul“.

ese vestea ca de popă luns, nici ea și nici altale n'au mai îndrăznit măcar ca Marți seară să toarcă cănepe și să necinstească astfel pe sf. Miercuri.

Poporan

CUGETĂRI

din

— John Ruskin —

Nebun în toată puterea cuvântului este omul, care nu vrea să știe de nici un stăpân, care a sădit în inima sa credința că nu există nici Dumnezeu, nici lege. Numai înțeleptul își cunoaște stăpânul său. Prin înțelepciunea sa mică sau mare, el își alege stăpânii mici sau mari; în totdeauna însă, își alege o ființă mai presusă decât a sa—o lege mai mare decât a sa proprie: O lege, pe care treue s'o cerceteze, s'o învete, s'o iubească și

s'o urmeze. Spre a o descoperi însă, trebuie ca în mod conștient să se supună chiar de la început. Supune-te, și o să a' putința ca într'o zi să ații, cui ar trebui să te supui mai bine.

Pe măsură ce găsești ființă mai presusă ca tine, către cari poți să-ți îndrepti ochii—devii mai nobil, mai fericit. De-ai putea trăi prin prezența arhanghelului, ai fi cu mult mai fericit decât în societatea oamenilor; ba chiar în societatea demnă de admirat a cavalerilor și a doamnelor ai deveni cu atât mai fericit, cu cât ei ar fi mai nobili și mai strălucitori, și cu cât mai mult le-ai putea onora virtuțile. Dacă din contra ai fi osândit să trăiești într'o mulțime idioată, proastă, sucită și căutăcioasă, atunci ar fi să fii prin simțirea superiorității tale nefericit, pentru totdeauna. Tot așa atârână de progres bucuria și avântul omeniții, că o să găsească ceva de venerat,

dar până atunci, întreaga șchioșă a umanității începe cu obișnuința de a disprețui.

Trad. de Nicolae Michail

Înaintați

prin mandat sau mării postale Lei 1.90 și veți primi prompt, discret, franco și recomandat cea mai utilă, mai interesantă și mai nouă carte ce s'a publicat în limba română despre *Buna cuvântă, Etichetă, Furtările frumoase, Manierele elegante, Arta de a se face cineva plăcut în societate, Scrisori de amor și cereri în căsătorie, Lumbajul florilor, Felicitări pentru zilele onomastice, Poezii pentru declamat în societăți, Versuri și Toaste, etc.*, cea mai nouă ediție. Ori-ce comandă se face numai prin postă și se adresează împreună cu banii exact astfel: *Agenția de publicitate literară PRESA, căsuța poștală 153, București. Păstrați acest anunt.*

Succesul enorm

și fără seamăn în țară

— OBTINUT CU —

CREMA, PUDRA și SĂPUN FLORA

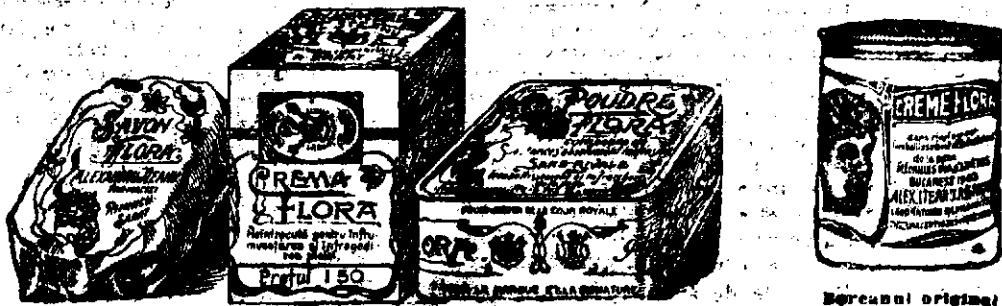
PREPARATE DE

AL. ITEANU, Farmacist, Furnisor al Curții Regale Române

face ca pe zi ce trece să se ivească noi articole similare; cu toate acestea vânzarea preparatelor „**FLORA**” crește mereu, ceea ce dovedește că sunt într'adevăr neîntrecute și că cine le-a încercat odată nu le mai schimbă.

Onor. Public e rugat a refuza ca neveritabile dacă aceste preparate îl s'ar da în cantități mai mici sau altfel decât în ambalajul original arătat aici. — Crema „**FLORA**”, se vinde cu Lei 1.50; Pudra „**FLORA**” cu Lei 2 și Săpunul „**FLORA**” cu Lei 1.25.

Orice cremă care se vinde sub denumirea de „**FLORA**” în cutii rotunde de lemn sau în cutii și borcane de porcelan, care nu sunt la fel cu cele arătate aici și pe un preț mai mic de Lei 1.50 nu este adevărata Cremă „**FLORA**” ci o imitație.

UN SFERT DIN MARIMEA NATURALA

Capilogen apă de păr

Pomadă de păr

Lei 3.25, mică Lei 2.50. Pomada borcan mare Lei 2.50, mică 1.75.

FLORA

pentru îngrijirea rațională a părului Capilogen **FLORA**. Sticla mare

Pastă de dinți

Apă de gură

state. Pasta **BUCOL** Lei 1, Apa de gură **BUCOL** Lei 1.50.

BUCOL

Întrețin gura și dinții în cea mai perfectă

SĂPUN DE LAPTE DE CRIN și LAPTE DE CRIN

FLORA

Infrăgezesc pielea, înlătură petele și coșii de pe obraz, netezesc tenul și mâinile. Laptele de crin **FLORA** se recomandă în special persoanelor obișnuite a întrebuința cosmetice lichide. Prețul: Lapte de crin Lei 2. — Săpun Lei 1.25.

La nemulțumire se restituie costul pentru ori-care din aceste preparate. De vânzare la drogherii, farmaciile și galanterii.

